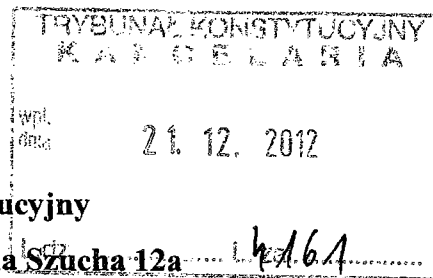

NIEZALEŻNY
SAMORZĄDNY
ZWIĄZEK
(1) ZAWODOWY
KOMISJA KRAJOWA
80-855 Gdańsk, Wały Piastowskie 24
NIP 583-000-96-42, REGON 001376842

Solidarność

PZP/35017/2021/12

Gdańsk, dnia 17 grudnia 2012 r.

Trybunał Konstytucyjny

Al. Jana Christiana Szucha 12a

00-918 Warszawa

W załączeniu przesyłam 5 egzemplarzy wniosku Komisji krajowej NSZZ Solidarność o zbadanie zgodności ustawy z dnia 5 lipca 1990 r. Prawo o zgromadzeniach (Dz.U. Nr 51, poz. 297 z późn. zm.) z Konstytucją RP.

Do wniosku dołączam:

- 1) Uchwałę Komisji Krajowej NSZZ Solidarność nr 29/12 o zbadanie zgodności art. 7 ust. 1; art. 7a oraz art. 13a ustawy z dnia 5 lipca 1990 r. Prawo o zgromadzeniach (Dz.U. Nr 51, poz. 297 z późn. zm.),
- 2) Wyciąg z protokołu posiedzenia Komisji krajowej NSZZ „Solidarność”, które odbyło się 23 listopada 2012 r. w Kielcach, na którym podjęto Uchwałę KK nr 29/12
- 3) Odpis postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie, VII Wydział Cywilny Rejestrowy z dnia 18 stycznia 2012 r. o stwierdzeniu, że na podstawie art. 6 ustawy z dnia 6 lipca o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080 z późn. zm.) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” z siedzibą w Gdańsku jest reprezentatywnym związkiem zawodowym.
- 4) Wyciąg z Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej stwierdzający, że NSZZ „Solidarność” jest wpisany do tego rejestru,
- 5) egzemplarz Statutu NSZZ „Solidarność” potwierdzony za zgodność z oryginałem,
- 6) kopię dowodu uiszczenia opłaty za udzielenie pełnomocnictwa.

W myśl art. 191 ust. 2 w zw. z ust. 1 pkt 4 Konstytucji ogólnokrajowe organy związków zawodowych mogą wystąpić z wnioskiem o stwierdzenie zgodności przepisów prawa, wydawanych przez centralne organy państwowe, z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami mię-

dzynarodowymi i ustawami, jeżeli akt normatywny dotyczy spraw objętych ich zakresem działania. W uzupełnieniu wniosku stwierdzam, że kwestionowane przepisy ustawy dnia 5 lipca 1990 r. Prawo o zgromadzeniach (Dz.U. Nr 51, poz. 297 z późn. zm.) dotyczą spraw objętych zakresem działania związków zawodowych z uwagi na fakt, iż organizowanie zgromadzeń publicznych w różnego rodzaju formach przez związki zawodowe stanowi jedną z podstawowych form obrony praw, interesów zawodowych i socjalnych ludzi pracy.

Konstytucja RP w art. 12 zapewnia wolność tworzenia i działania związków zawodowych. Ponadto Konstytucja w art. 59 ust. 3 Konstytucji gwarantuje związkom zawodowym, prawo do organizowania strajków pracowniczych i innych form protestu w granicach określonych w ustawie.

Doprecyzowanie norm konstytucyjnych odnośnie zasad tworzenia i działania związków zawodowych jako organizacji społecznych zrzeszających ludzi pracy o charakterze korporacyjnym zawiera ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (t. jed. Dz.U. z 2001 r., Nr 79, poz. 854 z późn. zm.). Zgodnie z art. 1 ust. 1 wskazanej ustawy związek zawodowy jest dobrowolną i samorządną organizacją ludzi pracy, powołaną do reprezentowania i obrony ich praw, interesów zawodowych i socjalnych. Potwierdzenie tej funkcji – z jej podmiotowym doprecyzowaniem, ustawodawca zawarł również w art. 4 przywołanej ustawy stanowiąc wyraźnie, że związki zawodowe reprezentują pracowników oraz inne osoby wskazane w art. 2 ustawy o związkach zawodowych, a także bronią ich godności oraz interesów materialnych i moralnych, zarówno zbiorowych, jak i indywidualnych.

Z zestawienia przytoczonych norm prawnych wynika, iż podstawową funkcją związków zawodowych jest obrona praw, interesów zawodowych i socjalnych ludzi pracy, godności oraz interesów materialnych i moralnych, zarówno zbiorowych, jak i indywidualnych. Skoro ustawodawca poręcza organizacjom pracowniczym prawo do obrony ich określonych interesów powstaje pytanie o formy tej obrony rozumianej jako zespół działań prawnych czy faktycznych polegających na przeciwstawieniu się działaniom w stosunkach pracy, które w płaszczyźnie normatywnej, ekonomiczno-socjalnej, funkcjonalnej bądź organizacyjno-technicznej pogarszają sytuację określonych grup pracowniczych. Do podstawowych jej form w świetle zbiorowego prawa pracy, tj. przede wszystkim przywołanej już ustawy o związkach zawodowych oraz ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (Dz.U. Nr 55, poz. 236 z późn. zm.) należy zaliczyć: a) prowadzenie rokowań zbiorowych, b) zawieranie układów pracy oraz innych porozumień przewidzianych przepisami prawa pracy, c) opiniowanie założeń i projektów aktów prawnych w zakresie objętym zadaniami związków zawodowych, d) opiniowanie dokumentów konsultacyjnych Unii Europej-

skiej, w szczególności białych ksiąg, zielonych ksiąg i komunikatów, oraz projektów aktów prawnych Unii Europejskiej w zakresie zadań objętych zadaniami związków zawodowych, d) opiniowanie założeń albo projektów aktów prawnych związanych z przedmiotem działalności związków zawodowych opracowanych przez organy władzy i administracji rządowej oraz organy samorządu terytorialnego, e) wyrażanie publicznie opinii na temat wyżej wskazanych założeń lub projektów, w środkach masowego przekazu, w tym także w radio i telewizji, f) sprawowanie kontroli nad przestrzeganiem prawa pracy oraz przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, g) prowadzenie sporów zbiorowych, strajków oraz innych form akcji protestacyjnej, nie zagrażające życiu lub zdrowiu ludzkiemu, bez przerywania pracy, z zastrzeżeniem przestrzegania obowiązującego porządku prawnego. Powtórzenie, a ponadto uzupełnienie i doprecyzowanie powyższych form obrony interesów pracowniczych zawiera także Statut NSZZ „Solidarność” w paragrafach od szóstego do siódmego włącznie.

Jednym z instrumentów obrony swoich interesów jest niewątpliwie organizowanie i uczestniczenie w różnego rodzaju formach zgromadzeń publicznych. W myśl bowiem art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 5 lipca 1990 r., - Prawo o zgromadzeniach (Dz.U. Nr 51, poz. 297 z późn. zm.) prawo organizowania zgromadzeń przysługuje osobom mającym pełną zdolność do czynności prawnych, osobom prawnym, innym organizacjom, a także grupom osób. Związki zawodowe w swojej różnorodności organizacyjnej stanowią mogą zarówno osoby prawne jak i organizacje nie posiadające osobowości prawnej. Na marginesie należy zauważyć, iż przymiot osobowości prawnej nie przesądza o prawnej możliwości działania związków zawodowych i w praktyce organizacyjnej są znane struktury związkowe posiadające osobowość prawną jak i jej nie posiadające. Zatem od strony formalnej związki zawodowe są podmiotami uprawnionymi do organizowania zgromadzeń. W tym miejscu powstaje pytanie o zgromadzenie jako formę obrony wyżej wspomnianych szeroko rozumianych interesów pracowniczych.

Zdaniem Skarżącego na tak postawione pytanie należy udzielić odpowiedzi twierdzącej albowiem „*Zgromadzenie – jak trafnie zauważa Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu do wyroku z dnia 28 czerwca 2000 r., K 34/99, OTK 2000/5/142, „stanowi szczególny sposób wyrażania poglądów, przekazywania informacji i oddziaływania na postawy innych osób. Jest niezwykle ważnym środkiem komunikacji międzyludzkiej, zarówno w sferze publicznej jak i prywatnej, oraz formą uczestnictwa w debacie publicznej, a w konsekwencji - również w sprawowaniu władzy w demokratycznym społeczeństwie. Celem wolności zgromadzeń jest nie tylko zapewnienie autonomii i samorealizacji jednostki, ale również ochrona procesów komunikacji społecznej niezbędnych dla funkcjonowania demokratycznego społeczeństwa. U jej*

podstaw znajduje się zatem nie tylko interes poszczególnych jednostek, ale również interes ogólnospołeczny. Wolność zgromadzeń stanowi konieczny element demokracji i warunkuje korzystanie z innych wolności i praw człowieka związanych ze sferą życia publicznego". Dlatego też związki zawodowe, w tym NSZZ „Solidarność” korzystają z tego instrumentu debaty publicznej prezentując w tej formie swoje stanowisko w sprawach objętych przedmiotem jej działalności. I takie właśnie zebrania mające na celu przede wszystkim wspólne obrady lub wspólne wyrażenie stanowiska obejmuje swoim zakresem termin "zgromadzenie" użyty w art. 57 Konstytucji.

Należy ponadto zauważyć, iż w art. 25 ust. 1 przywoływanej już ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych związkowi zawodowym przyznano prawo do organizowania innych niż strajk form akcji protestacyjnych. Z narzędzia wyrażania stanowiska w postaci organizowania zgromadzeń w obronie interesów pracowniczych NSZZ Solidarność jako ogólnokrajowa organizacja związkowa korzysta często, by wymienić tylko przykładów. Najczęstszą w roku 2012 formą zgromadzenia, z której korzystał NSZZ Solidarność była pikietą która może być zakwalifikowana jako zgromadzenie publiczne w świetle art. 1 ust. 2 ustawy o zgromadzeniach. W roku 2012 Komisja Krajowa NSZZ Solidarność zorganizowała i przeprowadziła szereg zgromadzeń w formie pikiet stacjonarnych czy manifestacji przeciwko propozycjom nowelizacji ustawy emerytalnej, w których wzięło udział od kilkuset do kilkudziesięciu tysięcy uczestników, przed wszystkim członków NSZZ Solidarność oraz pracowników różnych branż.

Nie bez znaczenia będzie konstatacja, że skoro Konstytucja w art. 59 ust. 1 zapewnia wolność zrzeszania się w związkach zawodowych i przyznaje szczególne uprawnienie do obrony swoich praw i wyrażania swoich poglądów w formie strajku i innych form protestu (ust. 2 przywołanego przepisu), to tym bardziej oznacza to, że związek zawodowy może czynić to nie poprzez strajk ale poprzez pokojowe zgromadzenie zwłaszcza, że ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych przewiduje, jak już zaznaczono wyżej, formę aktywności w postaci akcji protestacyjnych.

Dopełnieniem przepisów prawa powszechnego w zakresie organizowania innych niż strajk form protestu jako jednej z metod obrony interesów zawodowych i socjalnych ludzi pracy potwierdzających tezę, że kwestionowane we wniosku przepisy dotyczą spraw objętych zakresem działania związków zawodowych są również postanowienia Statutu NSZZ „Solidarność”. Zgodnie bowiem z § 7 pkt 3 Statutu NSZZ „Solidarność” Związek realizuje swoje cele między innymi poprzez organizowanie i kierowanie akcjami protestacyjnymi, do strajku włącznie, w przypadku naruszenia interesów pracowniczych. Rozwinięciem tej normy statu-

towej jest postanowienie § 78 ust. 1 Statutu stanowiącym, iż związek ma prawo organizowania akcji protestacyjnych (podkr. Skarżącej), do strajku włącznie, w obronie: 1) godności, praw i interesów swoich członków, pozostałych pracowników, osób wykonujących pracę na innej podstawie niż stosunek pracy, a także emerytów, rencistów i bezrobotnych, 2) wolności związkowych, 3) praw człowieka i zasad sprawiedliwości społecznej.

Przedstawiciel NSZZ „Solidarność”

Krzysztof Woźniewski